

Dag 2 innlegg er alltid litt risikable, det er en fare for å gjenta ting som er nevnt tidligere,

Jeg velger likevel å prøve å være ganske heldekkende på mitt tema, bl.a. for å understreke at når det gjelder miljøet er det nødvendig å se ting i sammenheng

	<h2 data-bbox="413 376 927 421">Nye energikrav - hvorfor</h2> <ul data-bbox="413 465 1078 824" style="list-style-type: none"> • Boliger og bygg bruker 40 % av energien • Lavere energiforbruk fører til reduserte CO2-utslipp • Regjeringen har ambisiøse mål for norsk klimapolitikk • Tiltak på byggsektoren kan gi store og positive bidrag	
2	<i>Kommunal- og regionaldepartementet</i>	

- Byggeforskriftene ble skjerpet ved begynnelsen av året, særlig med henblikk på nye energikrav. Det arbeides på forskjellige måter med å se på omlegging til bruk av fornybare energikilder som ikke bidrar til CO2 utslipp
- Det er en utfordring å finne et godt grep på forvaltning og videreutvikling av den eksisterende bygningsmassen, det er tross alt langt de fleste bygningene, og tiltak der vil jo i stor grad kunne bidra til å bedre miljøet

3	
	<h2>Energikraven i forskriftene:</h2> <ul style="list-style-type: none"> • 25 % reduksjon i energibehov i nybygg • Minst 40 % av varmebehovet skal dekkes av annet enn elektrisitet og fossile brensler
3	<i>Kommunal- og regionaldepartementet</i>

For småhus betyr endringene blant annet:

Større isolasjonstykkelse i de fleste bygningsdeler

Strengere krav til lufttetting

Også krav til energieffektive ventilasjonsanlegg og temperaturreulering

Dessuten reguleres byggets energiforsyning til oppvarming og varmtvann

4	<h2>Hva nytter det?</h2> <ul style="list-style-type: none"> • 25 % skjerping utgjør årlig 400-450 mill KWh - tilsvarer energibruken for 20 000 boliger per år • Etter ti år vil innsparingen utgjøre 4 - 4,5 TWh årlig • Kårstø gasskraftverk vil årlig produsere 3,5 TWh strøm
	<i>Kommunal- og regionaldepartementet</i>

Det er klart det vil ha virkning når de nye byggeforskriftene kommer inne med full effekt:

- 25 % skjerping betyr at energibehovet i bygg reduseres med 400-450 millioner KWh allerede det første året. Dette tallet omfatter bare det reduserte energibehovet i nybyggingen. I tillegg kommer energisparingen som skjer når folk etterisolerer og pusser opp i eksisterende bygningsmasse.
- 400 - 450 millioner KWh tilsvarer det årlige energiforbruket for ca 20 000 boliger, mao en liten eller middels stor by i Norge.
- Etter ti år, når de nye energikravene har fått virke en stund, vil energibehovet i bygg reduseres med 4-4,5 TWh hvert år.
- Til sammenligning vil den årlige strømproduksjonen på Kårstø-anlegget utgjøre 3,5 TWh

5	<i>Kommunal- og regionaldepartementet</i>
---	---

Overgangsordninger er på plass

- Det er 2,5 års overgangsperiode før nye regler ufravikelig må benyttes
- Det er satt av 7 mill kr til kompetanseoppbygging i alle deler av næringen
- Husbanken og BE er aktive i kompetanseoppbyggingen

•Vi ønsker naturligvis at flest mulig skal bygge etter det nye regelverket så snart som mulig.

•Men fram til 1. august 2009 kan gamle regler brukes, fordi mange prosjekter er underveis, og det er ikke alle i bransjen som har den nødvendige kunnskapen ennå

•160 000 personer i næringen trenger bedre kunnskap

•Husbanken vil benytte sitt omfattende nettverk for å bidra til spredning av kunnskap

•Statens Bygningstekniske Etat samarbeider med næringen om å lage ferdige grunnpakker for undervisning

6	<h2>Byggemiljø</h2> <ul style="list-style-type: none"> • 5-årig samarbeidsprogram med byggenæringa, satser spesielt på:<ul style="list-style-type: none"> - Ytre miljø - Energibruk - Inneklima
	<i>Kommunal- og regionaldepartementet</i>

- Byggemiljø - byggenæringens miljøsekretariat - har som formål å drive formidling om miljøvennlige løsninger for å styrke innsikt og praksis hos næring og myndigheter knyttet til byggenæringa.
- Det er et gjensidig forpliktende samarbeid mellom statlige myndigheter og BAE-næringa. Programmet er aktivt i perioden 2005-2009.
- Næringas organisasjoner (BNL, Arkitektbedriftene, RIF og TELFO) har oppretta Byggemiljø i samarbeid med de bevilgende myndigheter og Statsbygg.
- Byggemiljø bidrar til å redusere belastning på
  - Ytre miljø
  - Energibruk
  - Inneklima
- Arbeidet begynner å vise resultater med: Nasjonal handlingsplan for byggeavfall, miljøvaredeklarasjoner og økt miljøengasjement i byggenæringa.
- I år har vi også gitt et ekstra tilskudd (200 000 kroner fra KRD) for å arbeide med byggsektorens klimagassutslipp, som antas stå for ca 13,5 % av de totale klimagassutslippene i Norge.
- Vi i KRD mener Byggemiljø's arbeid er et viktig bidrag til bærekraft, noe som kommer samfunnet til gode nå - og i framtida.

7	<i>Kommunal- og regionaldepartementet</i>
---	---

Plan- og bygningsloven

Ved revisjonen vurderes bl.a:

- Bedre kontrollsystem
- Understreke kommunal tilsynsplikt
- Mer effektive reaksjoner på overtredelser

- Regner med å legge fram en proposisjon om endringer av bygningsdelen av loven i desember 2007
- Åpenbart ønskelig med en sterkere poengtering av kvalitet i bygg generelt, og kommunenes tilsynsplikt
- Nødvendig med en kontinuerlig revisjon av forskriftene, ikke minst for å sikre en miljøvennlig praksis
- Det må få konsekvenser når byggherrer eller entreprenører ikke gjør skikkelig arbeid

8	Kommunal- og regionaldepartementet
---	------------------------------------

Husbanken

Arbeidsmål er bl.a.

- Dempet energibruk
- Redusert bruk av helse- og miljøfarlige stoffer
- Redusert mengde byggavfall og økt gjenbruk/ombygging

Husbanken er en regionalisert velferdsetat og et kompetansesenter for hele boligsektoren. Husbanken har vært viktig i hele etterkrigstida, men oppgaver og fokus har forandret seg.

Boligkvaliteter som universell utforming og miljøhensyn har erstattet kvantitet som mål for boligpolitikken

Husbankens viktigste virkemidler er naturligvis de lån og tilskudd de forvalter, og miljøkvalitet er et av de sentrale tildelingskriteriene i Husbankens grunnlån,

Hvis vi ser på den ferskeste statistikken, for første kvartal i år, viser det seg at noe over halvparten av alle nye boliger som fikk grunnlån hadde en eller annen form for miljøkvalitet,

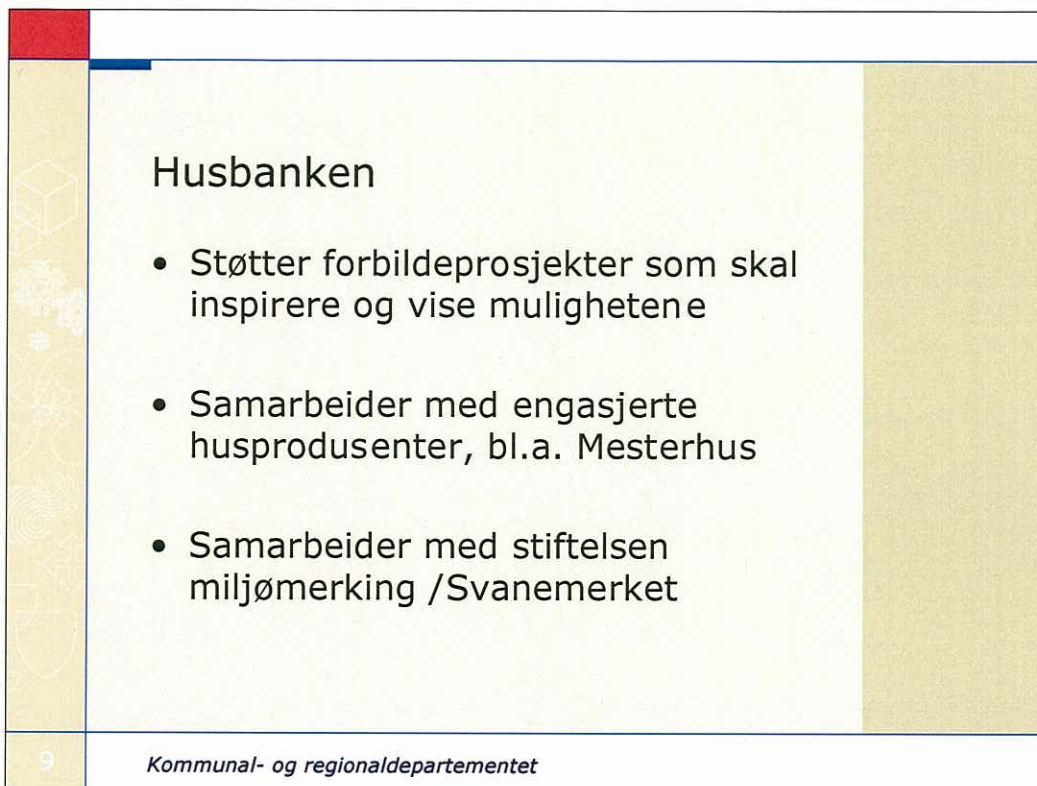
Mens hele to tredjedeler av de som fikk utbedringslån hadde miljøkvaliteter

Det vanligste var ulike former for energisparing, for nye boliger ofte over 40 %,

mens det var få av de utbedrede boligene som hadde så store besparelser

Men derimot er det stor økning i interessen for gjenbruk av materiale, miljøvennlig materiale og redusert avfallsmengde, særlig i utbedrede boliger

Husbanken

- Støtter forbildeprosjekter som skal inspirere og vise mulighetene
- Samarbeider med engasjerte husprodusenter, bl.a. Mesterhus
- Samarbeider med stiftelsen miljømerking /Svanemerket

9

Kommunal- og regionaldepartementet

Husbanken satser på mange fronter, og er aktive med en rekke ulike samarbeidsformer, både med forskningsmiljøer, produsenter og andre engasjerte,

for å fremme gode kvaliteter i bygningene, både for brukeren og for vårt felles miljø

Det er etablert en samarbeidsavtale mellom Mesterhuskjeden og Husbanken, som skal bidra til et markedsgjennombrudd for lavenergiboliger med universell utforming

Og innefor denne avtalen skal partene byggekompetanse og drive med kunnskapsformidling knyttet til temaene lavenergi, miljøriktige boliger og universell utforming.

Husbyggere som velger å bygge et Svanemerket hus får tilgang til ekstra gunstig finansiering i Husbanken.

Produsentene av Svanemerkede boliger regner med at samarbeidet med husbanken skal gi bedre muligheter for å nå fram i til brukerne med miljøvennlige boliger

Pilestredet Park et pilotprosjekt

- En milepæl for både fagmiljø og byggebransjen
- Et samarbeidsprosjekt mellom staten og Oslo kommune
- Byøkologisk program "Fra sykehus til sunne hus" undertegnet 1998
- Miljøoppfølgingsprogram utarbeidet av Statsbygg satte konkrete krav

I programmet ble det i 1998 gitt fremtidsrettede kvalitetskrav på mange områder, langt ut over gjeldende forskrifter eller praksis

Erfaringene fra gjennomføringen gir i dag muligheter for å se faglige og økonomiske konsekvenser av nye krav og forskrifter

MOP, en (miljøoppfølgingsprogrammet) satt konkrete krav til energibruk, byggeavfall, materialbruk, støy, og drift

De private utbyggerne ble forpliktet gjennom salgskontraktene

11	<i>Kommunal- og regionaldepartementet</i>
----	---

Resultater

- Energi: 4 av 6 bruker maks 100 KWh pr. brutto oppvarmet areal
- Byggeavfall: 75% gjenbruk
- Rivemasser: 98% gjenbruk
- Gjenbruk: over 30% i bygg og landskapsanlegg
- Materialer: Livssyklusdeklarasjoner
- Inneluft: dokumentert god
- Biomangfold: 30% plantedekke

Vårt forslag i TEK er 108 KWH, men dette er et teoretisk beregnet behov som ofte ikke oppnås i praksis fordi folk er lite bevisste

Avfall, rivemasser og gjenbruk er regnet etter vekt

Livssyklusdeklarasjoner utarbeidet for de 5 største materialgruppene, regnet etter vekt, Full sanering av skadelige stoffer før og under riving

Ingen bruk av PVC der alternativer finnes

I sum er det 30 5 plantedekke på tilgjengelige tak og markflater

Også viktig å nevne at Pilestredet park fortjener navnet sitt: 50 mål av det 70 mål store anlegget er en grønn, trafikkfri oase tilgjengelig for all

Pilestredet park fikk byggeskikkprisen i 2007

12

Kommunal- og regionaldepartementet

- Statens byggeskikkpris ble nylig tildelt Statsbygg og Oslo kommune for samarbeidsprosjektet Pilestredet Park
- Jurylederen (Bente Florelius, Bergen) uttalte i den forbindelse at:
Dette er et godt boligområde som for ettertiden lenge vil stå som et referanseprosjekt for gjennomføringen av viktige energi- og miljømål innefor bolig- og byggebransjen
- Juryen begrunnet bla. tildelingen slik: Gjennom vakker utforming av uteanlegg og bygninger med ny funksjonalitet knyttet til byøkologiske mål, har området også en pedagogisk effekt for alle som bor eller ferdes i området
- Dette er også et omfattende samarbeidsprosjekt der mange faggrupper har kunnet bistå, og mange aktører har opparbeidet ny kunnskap som vil gi store ringvirkninger.

13	<i>Kommunal- og regionaldepartementet</i>
----	---

Grønne energikommuner

- Avtale mellom KS og MD, KRD og OED undertegnet 2. mai
- Ca. 20 kommuner skal lage planer
- Varighet ut 2010, KRD skal bruke ca 30 mill. kr til sammen
- Knyttes sammen i flere nettverk

- Regjeringen ønsker tettere samarbeid med kommunene om kutt i klimautslipp
- Disse kommunene skal lage planer for energiøkonomisering, energiomlegging og reduksjon av klimautslipp
- Innbyggerne og næringslivet i kommunene bør involveres i klimadugnaden
- Kommunene er beregnet å kunne spare en halv milliard årlig på ENØK-tiltak i offentlige bygg
- KRD vil bidra til midler til egne prosjektstillinger – energi- og klimapådrivere, som skal sikre at kommunene kommer raskt i gang med planlegging og gjennomføring
- Kommunene kan søke støtte fra ENOVA, det skal vi vel høre mer om i neste innlegg
- Trondheim første store bykommunen i programmet
- (de første kommunene Gran, Jevnaker, Lunner, ellers bl.a. Lier)

Soria Moria

14

Kommunal- og regionaldepartementet

Soria Moria er jo hildringen, langt der framme

- . vi kommer ikke dit uten videre, vi kan ikke innta hvilestilling og beundre utsikten.**
- . den teknologisk utviklingen går stadig raskere, også på områder som kan hjelpe oss til å bygge bedre og mer miljøvennlig.**
- . Allerede nå mange eksempler på bygg med svært lavt energibehov,**
- . økt bevissthet blant folk,**

Derfor skal vi revidere byggereglene oftere enn før